

Bruxelles, den 2.6.2014
COM(2014) 335 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Et værdigt liv for alle: Fra vision til fælles handling

DA

DA

**"ET VÆRDIGT LIV FOR ALLE:
FRA VISION TIL FÆLLES HANDLING"**

1. INDLEDNING

Fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling er grundlæggende globale udfordringer, som påvirker livet for nuværende og kommende generationer såvel som hele planetens fremtid. Udfordringerne er universelle og indbyrdes forbundne og skal derfor også tackles globalt. Det kræver et stærkt politisk engagement og en målrettet indsats på alle niveauer og blandt alle interessenter.

Denne dagsorden skal være i stand til at imødegå vores globaliserede og indbyrdes forbundne verden, fordi vi ikke længere kan gøre, som vi plejer, når det drejer sig om menneskelig værdighed, retfærdighed, lighed og bæredygtighed. EU og medlemsstaterne har bekræftet deres forpligtelse til at samarbejde inklusivt med alle partnere og interessenter med henblik på at skabe konsensus om en ny transformerende dagsorden for perioden efter 2015. I forbindelse med det igangværende arbejde i FN's åbne arbejdsgruppe vedrørende målene for bæredygtig udvikling har EU leveret input, hvilket også vil være tilfældet fremover, om vejen frem gennem indsatser fra både EU og de medlemsstater, der er medlem af arbejdsgruppen.

Meddelelsen bygger på den gældende EU-holdning som fastsat i Rådets konklusioner af juni 2013. Den søger at udbygge de vigtigste principper, fastlægge mulige prioriterede områder og potentielle tematiske mål for rammen for perioden efter 2015 samt foreslå at samle disse prioriterede områder, og fokuserer på behovet for et nyt globalt partnerskab. Samtidig bibeholder den fleksibiliteten med hensyn til at reagere over for den fremtidige udvikling i internationale drøftelser. Meddelelsen skal ses som et bidrag til en proces, som skal finpudse EU og medlemsstaternes strategi for de sidste etaper af arbejdet i den åbne arbejdsgruppe vedrørende målene for bæredygtig udvikling og arbejdet i ekspertgruppen vedrørende finansiering af bæredygtig udvikling. Den vil også bidrage til drøftelserne ved FN's kommende generalforsamling forud for forhandlingerne frem til topmødet i 2015.

Den bygger på resultater af den seneste tids relevante internationale drøftelser om bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse, herunder Rio+20-konferencen, gennemgangsprocessen for årtusindudviklingsmålene (MDG-målene), rapporten fra FN-generalsekretærens højniveaupanel om udviklingsdagsordenen for perioden efter 2015 og FN's generalsekretærs rapport "A Life of Dignity for All". Den bygger også på drøftelser med EU's medlemsstater. Den tager ligeledes højde for de vigtigste forslag, der er fremsat på internationalt niveau, herunder hidtidige drøftelser i den åbne arbejdsgruppe vedrørende mål for bæredygtig udvikling og resultaterne af forskellige høringer af interessenter.

2. VISIONER OG PRINCIPPER

Kernen i EU's¹ vision er det faktum, at verden har den teknologi og de ressourcer, der skal til for at udrydde ekstrem fattigdom i vor tid og lede verden på bæredygtig vej mod at sikre et værdigt liv for alle inden 2030. Der er behov for den rigtige ramme for at nå denne vision. Den skal have et globalt mål og dækning og gælde for alle lande og samtidig være baseret på

¹ Rådets konklusioner "Den overordnede dagsorden for perioden efter 2015" (juni 2013), meddelelse fra Kommissionen "Et værdigt liv for alle" (februar 2013), meddelelse fra Kommissionen "Perioden efter 2015: På vej mod en omfattende og integreret strategi for finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling" og Rådets konklusioner "Finansiering af fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling efter 2015" (december 2013).

nationalt ejerskab og tage hensyn til landenes forskellige forhold, kapaciteter og udviklingsniveauer. Rammen skal være rettighedsbaseret og sætte mennesket i centrum. Den skal erkende og håndtere det faktum, at fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling er gensidigt forstærkende. Endelig skal den på balanceret vis integrere de tre dimensioner af bæredygtig udvikling (den økonomiske, den sociale og den miljømæssige dimension).

1. Universalitet og differentiering efter nationale omstændigheder

Udfordringerne i forbindelse med fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling er både *fælles* - fordi de er et universelt anliggende og relevante for alle lande og befolkninger, også i fremtiden, og *globale* - fordi mange udfordringer i en indbyrdes afhængig verden kræver fælles handling og globale løsninger. En universel og transformerende dagsorden bør bygge på mål, der vedrører alle lande. Derudover bør alle interessenter involveres i dens gennemførelse.

Rammen skal afspejle de foranderlige globale forhold. Siden årtusindudviklingsmålene blev fastsat, er de globale udfordringer blevet mere indbyrdes forbundne, og landenes økonomier, samfund og deres kapacitet til at bidrage til den globale dagsorden har udviklet sig. EU vil fortsat overholde principperne i Rio-erklæringen fra 1992. Eftersom princippet om fælles, men differentieret ansvar er begrænset til global miljøforringelse, er dette koncept ikke brugbart til håndtering af større udfordringer inden for rammen for perioden efter 2015. Samtidig er EU klar til at samarbejde med sine partnere om den konkrete gennemførelse og anvendelse af universalitet og differentiering for alle lande hvad angår rammens fulde anvendelsesområde under hensyntagen til vigtigheden af ikke at lade de mindst udviklede lande og andre sårbare lande i stikken.

Selvom de fastsatte mål skal gælde for alle, bør gennemførelsen af den universelle ramme tage højde for varierende national relevans og omstændigheder og respektere nationale politikker og prioriteter. En sådan differentiering kan ske på mange måder, bl.a. gennem forskellige strategier for opnåelse af mål eller ved differentierede indikatorer til måling af fremskridt. I den forbindelse afspejler de tematiske mål, som denne meddelelse omhandler, måden hvorpå denne universalitet og differentiering kan anvendes i praksis på tværs af målene for bæredygtig udvikling. I den sidste ende bør der opstilles en ramme for arbejdet med målene inklusive indikatorer med henblik på at fremme de nødvendige forandringer i alle lande på forskellige udviklingsniveauer for at nå universelle mål. Det indebærer, at der tages højde for landenes forskellige udgangspunkter og kapaciteter og for opnåelighed, ejerskab og målbarhed.

2. En transformerende dagsorden, som integrerer de tre dimensioner af bæredygtig udvikling, og som også tackler nye udfordringer

Den nye universelle ramme skal være transformerende, hvis den skal kunne imødegå de nye udfordringer på tilstrækkelig vis. Det indebærer håndtering af globale problemer, som ikke er tilstrækkeligt dækket af årtusindudviklingsmålene såsom inklusiv og bæredygtig vækst, ulighed, bæredygtig forbrug og produktion, migration og mobilitet, anstændigt arbejde, digital inklusion, sundhed og social beskyttelse, klimaforandringer, modstandsdygtighed over for katastrofer og risikostyring samt viden og innovation. Rammen for perioden efter 2015 bør også være rettighedsbaseret, rumme alle menneskerettigheder og retfærdighed, lighed, god forvaltning, demokrati og retsstatsprincippet, og stile mod fredelige samfund uden vold. Eftersom klimaforandringer har en forstærkende effekt på de udfordringer, der er forbundet med både fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, bør klimaforandringer ansues som et tværgående tema i den nye ramme. Rammen for perioden efter 2015 bør omfatte

indsatser for at imødegå klimaforandringer og inkorporere de nødvendige indsatser ved at integrere klimamålsætningerne, navnlig det internationalt aftalte mål om at holde sig under 2 °C, i samtlige målsætninger. Den skal støtte og supplere men ikke gribe ind i de igangværende UNFCCC-klimaforhandlinger.

Målene skal på balanceret vis omfatte alle tre dimensioner af bæredygtig udvikling og deres indbyrdes forbindelser. Erkendelse og håndtering af disse indbyrdes forbindelser vil være med til at skabe en mere integreret og mindre fragmenteret ramme. Der er brug for en større indsats for at sikre politisk sammenhæng på nationalt, regionalt og globalt niveau.

3. Ansvarlighed

Ansvarlighed, gennemsigtighed og effektiv gennemgang af fremskridtene bør være grundlæggende krav i den nye ramme. Rammen bør omfatte foranstaltninger, som markant øger folks mulighed for at deltage i de politiske valg, som vedrører dem, og muligheden for at holde regeringer og andre aktører ansvarlige for fremskridtene. Det er i den forbindelse afgørende at etablere passende regler og institutioner. Ansvarlighed indebærer også, at de internationale forpligtelser om gennemførelse opfyldes, både hvad angår velfunderede politikker, effektiv anvendelse af finansielle ressourcer samt en reel og mærkbar forbedring af folks liv.

En ny ramme giver også mulighed for at udvikle en global mekanisme, som støttes på højeste politiske niveau for at sikre, at de nationale regeringer og andre aktører, herunder den private sektor, holdes ansvarlig for at rammen bliver gennemført, at fremskridtene gennemgås grundigt, at indsatsen accelereres, og at yderligere foranstaltninger fremskyndes, hvis det er nødvendigt. Civilsamfundet, de lokale myndigheder og den private sektor bør spille en central rolle i at fremme indsatsen og øge ansvarligheden. Med hensyn til at fremme gennemsigtigheden er det afgørende med indsamling, offentliggørelse, evaluering og nem adgang til data og information om fremskridtene på nationalt og internationalt plan.

Det betyder, at der er behov for regelmæssig gennemgang af fremskridtene, forpligtelserne og gennemførelsen via en solid institutionel ramme, som involverer alle interessenter. Det kræver igen en effektiv dataindsamling og -analyse med inddragelse af det videnskabelige samfund og landenes nationale statistikmyndigheder. For at sikre, at ingen bliver ladet i stikken, bør dette omfatte indsamling af tilstrækkelige detaljerede data.

3. PRIORITEREDE OMRÅDER OG MÅL FOR FATTIGDOMSBEKÆMPELSE OG BÆREDYGTIG UDVIKLING

1. En ramme baseret på mål for transformerende ændringer

Den internationale debat handler nu mere specifikt om de vigtigste tematiske prioriteter, som en dagsorden for perioden efter 2015 skal dække, også inden for målene. Som første skridt på vejen mod et fælles syn på prioriterede områder blev der med Rådets konklusioner fra 2013 fastsat brede tematiske retningslinjer. Rådet opfordrede til vedtagelse af en ramme, som sikrer basale levestandarder, fremmer drivkræfterne bag den grønne økonomi i sammenhæng med bæredygtig udvikling, herunder strukturel økonomisk omstilling, og sikrer bæredygtig udnyttelse, forvaltning og beskyttelse af verdens naturressourcer og de økosystemer, som de giver adgang til. En ramme for perioden efter 2015 bør også sikre en rettighedsbaseret tilgang og tage fat på ligheds- og ligestillingsspørgsmål, god forvaltning, demokrati og retsstatsprincippet, og stile mod fredelige samfund uden vold.

Med udgangspunkt i disse retningslinjer og under hensyntagen til drøftelserne i FN, især i den åbne arbejdsgruppe, har Kommissionen udpeget de vigtigste prioriterede områder, som kan indgå i rammen for perioden efter 2015 pga. deres vigtige bidrag til det overordnede mål for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling som beskrevet nedenfor. Disse områder afspejler en omfattende række tekniske og videnskabelige publikationer og baggrundsmaterialer, som er udarbejdet på internationalt og europæisk niveau, heriblandt adskillige høringer af interessenter, og indeholder yderligere oplysninger om områdernes centrale betydning for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling. Meningen er, at de skal være vejledende for de globale foranstaltninger, der skal skabe transformerende forandringer på alle niveauer. Definitionen af prioriterede områder er et skridt på vejen mod udvælgelse af en begrænset række mål.

I dette afsnit defineres ligeledes de potentielle tematiske mål, som svarer til de prioriterede områder. Målene beskriver de vigtigste foranstaltninger, der er behov for, og de fremskridt, som skal gøres inden for hvert område. De er symbolske i den forstand, at de omfatter tematiske mål, som bidrager til at nå en bestemt målsætning, og bør fungere som drivkræfter for forandring.

2. Potentielle tematiske mål og prioriterede områder

Fattigdom

Fattigdomsbekæmpelse er et af årtusindeerklæringens vigtigste mål. Det arbejde, der blev indledt med fastsættelse af årtusindudviklingsmålene, skal fuldføres og styrkes gennem en nuanceret syn på fattigdom, som tager højde for de utallige årsager, der er til fattigdom i de forskellige lande. Potentielle tematiske mål kan være:

- At udrydde ekstrem fattigdom
- At reducere andelen af mennesker, der er udsat for ekstrem fattigdom, og som lever for under 2 USD om dagen
- At reducere andelen af mennesker, som lever under de nationale fattigdomsgrænser, herunder mennesker, der tilhører sårbare befolkningsgrupper
- At sænke omkostningerne ved pengeoverførsler og omkostningerne ved migration, herunder rekrutteringsomkostninger
- At sikre rettigheder til jord, ejendom og andre værdier
- At opbygge modstandsdygtighed og nedbringelse af antal døde og økonomiske tab ved katastrofer.

Ulighed

Mere inklusive og lige samfund har større chance for at leve i fred, skabe langvarig og bæredygtig udvikling og vækst og hurtigt komme sig efter økonomiske nedgangsperioder. Fordelene ved vækst og udvikling bør udbredes, så alle medlemmer af samfundet kan få gavn af dem. Der bør tages hånd om forskelle i indkomst og rigdom. Dagsordenen for perioden efter 2015 skal fremme passende investeringer i alle mennesker, særlig de mest udsatte, på grundlag af lige rettigheder og muligheder, ved at tilvejebringe indkomstsikkerhed og universel og ikkediskriminerende adgang til sociale ydelser. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre, at de laveste indkomstgrupper drager fordel af væksten i nationalindkomsten på lige fod med de højeste indkomstgrupper

- At sætte en stopper for forskelsbehandling og uligheder i offentlige tjenesteydelser og det økonomiske liv
- At styrke og inkludere marginaliserede grupper, herunder etniske minoriteter, migranter og flygtninge.

Fødevareresikkerhed og ernæring, bæredygtigt landbrug

Håndtering af fødevareresikkerhed og fejlernæring kan forebygge, at fattigdom går i arv fra generation til generation. Fødevareresikkerhed forudsætter, at små husholdninger og især kvinder får adgang til jord, ressourcer, investeringer og markeder, ernæringsrige fødevarer og tilstrækkelige sundhedssystemer. Det kræver tværsektoriel handling for at ændre adfærds- og ernæringsmønstre. Rammen skal fremme bæredygtigt landbrug, fiskeri og akvakultur, effektiv brug af ressourcer og øget modstandsdygtighed. Bæredygtigt landbrug, herunder bæredygtigt fiskeri, er afgørende for bæredygtig udvikling og fødevareresikkerhed såvel som for at sikre en vellykket tilpasning til klimaforandringerne. Der skal også tages hånd om tab efter høst og fødevarespild. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre adgang året rundt til sikre, tilstrækkelige, prisbillige og ernæringsrigtige fødevarer med henblik på at udrydde sult
- At udrydde fejlernæring, nedsat vækst og afmagring hos børn
- At forbedre landbrugets, fiskeriets og akvakulturens produktivitet på bæredygtig vis
- At mindske tab og spild af fødevarer.

Sundhed

Sundhed - defineret som velbefindende og ikke kun fraværet af sygdom - er en betingelse for og et resultat af økonomisk udvikling. Lige og universel dækning af sundhedstjenester af høj kvalitet er sammen med beskyttelse mod personlige finansielle risici pga. høje sundhedsudgifter afgørende for, at alle mennesker i realiteten kan få adgang til den bedst mulige sundhedspleje. De vigtigste udfordringer er at opnå lige og universel dækning af og adgang til sundhedstjenester af høj kvalitet og beskyttelse mod finansielle risici ved uforudsete sundhedsudgifter. Den overførbare og ikke-overførbare sygdomsbyrde skal tackles ved at se på livsstilsrelaterede, sociale og miljømæssige determinanter for sundheden, bl.a. ved at bekæmpe årsagerne til sygdom via en strategi, som strækker sig over alle politikområder. Potentielle tematiske mål kan være:

- At nedbringe børne- og mødredødelighed og sikre universel seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder
- At nedbringe den overførbare og den ikke-overførbare sygdomsbyrde
- At opnå effektiv, lige og universel dækning af sundhedstjenester af høj kvalitet for alle, også de sårbare befolkningsgrupper såsom handicappede og ældre
- At sikre, at ingen tvinges ud i ekstrem fattigdom eller forbliver heri pga. udgifter til sundhedspleje.

Uddannelse

Adgang til kvalitetsuddannelser og -erhvervsuddannelser for alle børn, unge og voksne er en grundlæggende menneskeret og en forudsætning for at bryde det mønster, hvor fattigdom går i arv fra generation til generation, ligesom det er medvirkende til at etablere et aktivt

medborgerskab og fremme vidensbaserede og innovative samfund. Det er bl.a. vigtigt at sikre lige adgang til alle uddannelsesniveauer, færdiggørelse af uddannelse og forbedring af uddannelsernes kvalitet med henblik på livslang læring. Derudover er relevante erhvervsuddannelser og -kvalifikationer afgørende for at forberede unge og voksne til arbejdsmarkedet. Der er fortsat udfordringer med hensyn til at nå marginaliserede grupper, heriblandt mennesker ramt af konflikt, lukke kløften mellem kønnene og sikre læse- og skrivefærdigheder hos voksne i alle lande. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre både drenge og pigers adgang til og færdiggørelse af en samlet uddannelsescyklus af høj kvalitet på såvel primært som sekundært niveau
- At sikre omfattende grundlæggende, overførbare og tekniske færdigheder for alle, så de kan deltage fuldt ud i samfundet
- At nedbringe antallet af analfabeter i den voksne befolkning
- At fjerne uligheder inden for uddannelse ved at træffe specifikke foranstaltninger for at nå ugunstigt stillede personer og grupper, som risikerer at blive diskrimineret, herunder handicappede, etniske minoriteter og flygtninge
- At styrke forbindelsen mellem uddannelse, forskning og innovation og fremme videndannelse og videndeling.

Ligestilling mellem mænd og kvinder og styrkelse af kvinders stilling

Ligestilling mellem kønnene, styrkelse af kvinders stilling og fuld udøvelse af rettigheder for kvinder og piger i alle lande er afgørende betingelser for bæredygtig udvikling, fattigdomsbekæmpelse og opnåelse af de resterende millenniumudviklingsmål. Det er vigtigt at bevare et politisk engagement på højt niveau og anerkende, at ligestilling mellem kønnene og en styrkelse af kvinder og pigers stilling og menneskerettigheder er et fælles ansvar; det gælder om at styrke retsstatsprincippet, demokratiet og forvaltningen og øge indsatsen for ligestilling mellem kønnene og en styrkelse af kvinder og pigers stilling. Indsamling af kønsopdelte data vil bidrage til målet om at integrere kønsaspektet. Potentielle tematiske mål kan være:

- At forebygge og afskaffe alle former for vold mod kvinder og piger
- At afskaffe alle former for diskrimination mod kvinder og piger
- At øge kvinders repræsentation, deltagelse og lederskab i beslutningsprocessen på alle niveauer og på alle områder
- At sikre kvinder og piger universel og lige adgang til basale tjenester
- At udligne og i sidste ende udrydde den kønsbestemte lønforskel i både den offentlige og den private sektor.

Vand og sanitet

Rammen skal øge adgangen til sikkert drikkevand og sanitet, integreret vandforvaltning, bl.a. vandeffektivitet, med henblik på at imødegå problemer i forbindelse med klimaforandringer og vandknaphed. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre universel adgang til sikkert drikkevand
- At sikre universel adgang til sanitet og hygiejne
- At forbedre en integreret forvaltning af vandressourcerne

- At forbedre effektiv anvendelse af vand i alle sektorer
- At forbedre vandkvaliteten og mindske forureningen.

Bæredygtig energi

Bæredygtige energisystemer med et lavt emissionsniveau kan medføre enorme fremskridt inden for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, og bevægelsen herimod er en central del af indsatsen for at afbøde klimaforandringerne. De vigtigste udfordringer inkluderer adgang til ren, prisbillig og bæredygtig energi, forbedring af energieffektivitet og robust infrastruktur og en øget andel af vedvarende energikilder i energimikset (i overensstemmelse med initiativet Bæredygtig energi for alle). Et vigtigt område er håndtering af skadelige subsidier til brændstoffer, som ikke støtter de fattigste men derimod fremmer uholdbare energisystemer. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre universel adgang til moderne energitjenester
- At øge den globale forbedring af energieffektiviteten
- At øge andelen af vedvarende energi i det globale energimiks
- At udfase subsidier til miljøskadelige fossile brændstoffer.

Fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle

Beskæftigelse er afgørende for at komme ud af fattigdommen og bidrager samtidig til lighed, retfærdighed, fred og sikkerhed. Det styrker væksten, når der skabes værdige job - især set i et langvarigt udviklingsperspektiv. Vigtige problemstillinger er arbejdsløshed, navnlig for unge og ældre og for mennesker med handicap, og kvaliteten af det formelle og uformelle arbejdsmarked. Sidstnævnte omfatter løn, arbejdsbetingelser, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og social sikring samt behovet for at skabe værdige grønne job. Potentielle tematiske mål kan være:

- At skabe værdige job og øge de bæredygtige indtægtskilder for unge, ældre, kvinder og grupper, som risikerer forskelsbehandling
- At øge andelen af produktiv beskæftigelse og værdigt arbejde inden for den samlede beskæftigelse i overensstemmelse med søjlerne i dagsordenen for ordentligt arbejde
- At øge den sociale mindstebeskyttelses dækning og gradvist indføre højere standarder for social sikring
- At beskytte rettighederne for migrantarbejdere og fordrevne personer i overensstemmelse med ILO's normer og standarder.

Inklusiv og bæredygtig vækst

Langsigtet fattigdomsbekæmpelse og fælles velstand kræver inklusiv og bæredygtig vækst. Vækst vil skabe værdige job på ressourceeffektiv vis og under hensyn til klodens begrænsninger og vil støtte indsatsen for at afbøde klimaforandringer. Vigtige emner er skabelse af gunstige miljøer, som kan fremme iværksætteri, erhverv og handel, investeringer og innovation, herunder lovgivningsmæssige og juridiske systemer og effektive skattesystemer, offentlig investering, adgang til markeder og finansiering og fremme af nye teknologier. Potentielle tematiske mål kan være:

- At fremme strukturel økonomisk omstilling og et gunstigt miljø for innovation, iværksætteri, erhverv og handel

- At sikre adgang til markeder og finansiering samt informations- og kommunikationsteknologier og netværk
- At fremme offentlige investeringer i robust infrastruktur
- At fremme sikker, ordentlig og regelmæssig migration gennem øget internationalt samarbejde
- At give told- og kvotefri markedsadgang til produkter, der stammer fra de mindst udviklede lande.

Bæredygtige byer og boligbebyggelser

I en stadig mere urbaniseret verden er byer en enorm udfordring for bæredygtig udvikling. Der er behov for bæredygtig planlægning og bæredygtige udviklingsprocesser, som fremmes af effektive offentlige myndigheder. Det omfatter planlægning og gennemførelse vedrørende katastroforebyggelse og -håndtering og de landdistrikter, som byerne er i kontakt med. Vigtige foranstaltninger omfatter en reduktion af antallet af slumområder, bekæmpelse af luftforurening, bygning af robuste boliger og infrastruktur og forbedring af affaldshåndteringen. Forbedret bæredygtig byplanlægning og forvaltning kræver demokratisk, gennemsigtig og ansvarlig beslutningstagning. Bæredygtig by- og landtransport er ligeledes afgørende. Potentielle tematiske mål kan være:

- At forbedre adgangen til sikker og bæredygtig transport, herunder prisbillig offentlig transport
- At reducere antallet af slumkvarterer ved at sørge for sikre, prisbillige og robuste boliger og sikring af ejendomsret til jord
- At forbedre bæredygtig og tilgængelig planlægning af by- og landarealer og gennemførelsen heraf
- At forbedre luftkvaliteten.

Bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion

De nuværende forbrugs- og produktionsmønstre er ikke bæredygtige. Hvad angår produktion er de vigtigste foranstaltninger dels at fremme anvendelsen af energi- og ressourcevenlige produkter og gradvist afskaffe miljøskadelige subsidier, dels fremme bæredygtige udbud. Produktionsspørgsmål omfatter fremme af innovativ og ressourceeffektiv produktion, virksomheders rapportering om bæredygtighed, vurdering af produkters livscyklus, bæredygtigt byggeri, affalds- og kemikaliehåndtering og fremme af miljøorienteret iværksætterier og innovation. Potentielle tematiske mål kan være:

- At reducere, genbruge og genanvende affald
- At forbedre ressourceproduktiviteten
- At reducere miljøpåvirkningerne fra forbrug
- At sikre forsvarlig forvaltning af kemikalier i hele deres livscyklus
- Hvad angår farlige kemikalier: at reducere menneskers udsættelse for disse stoffer og deres udledning i miljøet
- At forbedre virksomhedernes bæredygtighed, produkter og tjenester.

Oceaner og have

Bæredygtig forvaltning af havene medfører økonomiske og sociale fordele for menneskeheden. Der er brug for nøgletiltag og anvendelse af forsigtighedsprincippet for at sikre havenes sundhedstilstand gennem en økosystembaseret tilgang til forvaltning af alle menneskelige aktiviteter, der har indflydelse på havene, såvel som bæredygtigt fiskeri. Udfordringerne tæller forurening, forsurening, stigende havvandstand, udvikling af områdebaserede forvaltningsværktøjer, herunder beskyttede havområder uden for national jurisdiktion, håndtering af overfiskeri og overkapacitet; ulovligt, ureguleret og urapporteret fiskeri, håndtering af ødelagte økosystemer, miljøpåvirkninger og adgang til fiskeri for subsistensfiskere og fiskere, der driver ikkeindustrielt fiskeri. Potentielle tematiske mål kan være:

- At beskytte og genskabe havenes tilstand og bevare den havbiologiske mangfoldighed ved at afbøde virkningerne af menneskets aktiviteter
- At sikre bæredygtigt fiskeri (sunde fiskebestande)
- At sikre adgang til fiskeri på lokalt, regionalt og globalt niveau for subsistensfiskere og fiskere, der driver ikkeindustrielt fiskeri
- At mindske forureningen af havmiljøet og mængden af havaffald, herunder fra landbaserede ressourcer.

Biodiversitet og skove

Biodiversitet er et afgørende element i jordens livsunderstøttende system og er særlig truet af klimaforandringer. Der er behov for handling for at mindske tabet af naturlige levesteder og truede arter (herunder gennem ulovlig handel med vilde dyr og planter og krybskytteri) og for at integrere biodiversitet i de vigtigste politikområder (bl.a. landbrug og fiskeri). Udviklingen med tab af skovdække skal vendes, tabet af primærskov standses og ulovlig skovhugst og den dermed forbundne handel afskaffes. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre og genetablere økosystemer, der leverer væsentlige ydelser
- At forebygge udryddelsen af kendte truede arter og forbedre bevaringsstatussen
- At mindske tab, forringelse og fragmentering af alle naturlige levesteder
- At mindske afskovning og skovforringelse med udgangspunkt i bæredygtig skovforvaltning
- At mindske den ulovlige handel med vilde dyr og planter og den ulovlige handel med træ.

Jordforringelse, herunder ørkendannelse og tørke

Jordforringelse, herunder ørkendannelse og tørke, er et globalt og uopsætteligt problem, som forværres af klimaforandringerne. Målet er at skabe en jordforringelsesneutral verden. Det kræver en forhaling af tabet af jordens naturkapital, forbedring af forvaltningen (herunder adgang og ejendomsret) og styrkelse af modstandsdygtigheden. Potentielle tematiske mål kan være:

- At bevæge sig mod en jordforringelsesneutral verden
- At beskytte jordbunden
- At forebygge og afbøde tørke.

Menneskerettigheder, retsstatsprincippet, god regeringsførelse og effektive institutioner

En rettighedsbaseret tilgang, der omfatter alle menneskerettigheder, vil afgjort bidrage til, at kvaliteten af forvaltningen forbedres, at ulighed og udstødelse reduceres, og at de i denne dagsorden fastsatte mål og tiltag realiseres gennem deltagelse, gennemsigtighed og ansvarlighed. Centrale forudsætninger er en styrkelse af deltagelsesbaserede politiske systemer, som giver mennesker, specielt marginaliserede og sårbare grupper, mulighed for at komme til orde med hensyn til de politiske valg og den beslutningstagning, der vedrører dem, og sikre at de rette personer kan holdes ansvarlige. I en tæt forbundet verden er en sådan tilgang stadig mere vigtig. Den vil gøre det muligt for mennesker at opbygge deres liv, udnytte økonomiske muligheder og således deltage på produktiv og fredelig vis i det politiske, økonomiske og sociale liv. Potentielle tematiske mål kan være:

- At sikre fri og universel civilregistrering og forbedre vigtige statistiske systemer
- At sikre ytringsfrihed, foreningsfrihed og retten til social dialog, fredelig protest og meningsfuld offentlig deltagelse
- At sikre gennemsigtighed og garantere offentlighedens ret til adgang til information, offentlige data, uafhængige medier og et åbent internet
- At vedtage passende retlige rammer, som beskytter menneskerettighederne for de mest udsatte grupper og individer, herunder flygtninge og internt fordrevne
- At sikre vedtagelse og gennemførelse af en passende retlig ramme og nationale politikker til bekæmpelse af korruption
- At sikre, at retsvæsenets institutioner er tilgængelige og uafhængige og respekterer retten til en retfærdig rettergang.

Fredelige samfund

Fred er forudsætning for bæredygtig udvikling og vedvarende fattigdomsudryddelse. De grundlæggende årsager til konflikt og vold er tæt knyttet til dårlig regeringsførelse, politisk og social udstødelse, uligheder, korruption og mangel på basale ydelser. Det er en prioritet at nedbringe forekomsten af vold og voldelige dødsfald og tackle grænseoverskridende trusler såsom organiseret kriminalitet og ulovlig handel. Det er afgørende, at der opbygges de nødvendige institutioner, som kan håndtere disse problemer. Potentielle tematiske mål kan være:

- At nedbringe antallet af voldelige dødsfald og antallet af mennesker, der er udsat for vold
- At forbedre de politiske og juridiske institutioners og sikkerhedsinstitutionernes kapacitet, professionalisme og ansvarlighed
- At mindske de illegale strømme af mindre våben og dødbringende våben
- At nedbringe den internationale organiserede kriminalitet, herunder ulovlige pengestrømme og ulovlig handel med narkotika, mennesker, vilde dyr og planter og naturressourcer.

Rammen for perioden efter 2015 skal også tage højde for de mange tværgående temaer såsom klimaforandringer, katastrofer og modstandsdygtighed, befolkningsdynamik og migration. Alle disse temaer kan få stor betydning for økonomien såvel som for borgernes velbefindende og sikkerhed, og skal håndteres inden for rammen på en sådan måde, så der ikke sker overlapning med eller påvirkning af relevante internationale processer og aftaler. Integreringen er afspejlet i ovenstående tematiske mål, som tager højde for disse vigtige spørgsmål.

Hvad angår klimaforandringer bør rammen omfatte den indsats og de tiltag, der er nødvendige for at håndtere klimaforandringerne, navnlig dem, som ikke er omfattet af FN's rammekonvention om klimaforandringer (UNFCCC). Eventuelle prioriterede områder for perioden efter 2015 bør følgelig tilrettelægges, så de støtter indsatsen for afbødning af og tilpasning til klimaforandringer.

I bilaget opsummeres de tematiske mål og de vigtigste elementer, der er knyttet hertil.

3. Udvikling af mål og tackling af indbyrdes forbindelser

Forudgående afsnit fastsætter de prioriterede områder og tematiske mål, der betragtes som vigtige for at nå frem til en transformerende dagsorden for perioden efter 2015. Som arbejdet mod de konkrete mål skrider fremad, er det nødvendigt at tage højde for en række kriterier:

Målene skal være specifikke, målbare, opnåelige, relevante og tidsbestemte. De skal være evidensbaserede og bygge på tilgængelige data eller på data, som sandsynligvis vil blive tilgængelige i nær fremtid, og baseret på indikatorer, der gør det muligt at kvantificere fremskridtet og udtrykke det i tal, tidslinjer og procentsatser. Selvom målene fastsætter de vigtigste prioriteter, bør visse detaljerede aspekter af gennemførelsen udtrykkes ved hjælp af indikatorer, som gør det muligt at måle fremskridtene. Der vil her være brug for at afveje omfanget i forhold til de politiske og operationelle virkninger, og i nogle tilfælde vil målene skulle fungere som indikatorer for de vigtigste emner.

Målene bør formuleres, så de dækker bredt, under hensyntagen til at de vil kunne gennemføres på forskellig vis og under forskellige omstændigheder, dvs. at tidslinjer og gennemførelsesmetoder kan være forskellige. Visse mål eller dele heraf kan vise sig mere anvendelige i én kontekst fremfor en anden, og der kan tages hånd herom gennem det rette valg af indikatorer. Landene skal ikke kunne vælge og vrage mellem målene; det er afgørende for at sikre, at landenes samlede indsats er tilstrækkelig til at opfylde globale mål og således sikre det størst mulige fremskridt i hvert land alt efter dets kapaciteter. Målene bør først og fremmest gælde for lande, men gennemførelsen heraf vil også kræve handling fra alle andre interessenters side.

Målene bør også afspejle de adskillige indbyrdes forbindelser mellem de forskellige områder under en dagsorden for perioden efter 2015. Det er nødvendigt at identificere og tackle disse forbindelser for at undgå, at der arbejdes isoleret, og sørge for at fremskridtene er afbalanceret i forhold til den bæredygtige udviklings tre dimensioner. Eftersom næsten alle prioriterede områder er indbyrdes forbundet, er det nødvendigt at sætte ind på målniveau for at favne alle forbindelser på en meningsfuld og operationel måde.

De mål, der opstilles under de enkelte prioriterede områder (f.eks. adgang til sikkert drikkevand og sanitet) har direkte betydning for andre prioriterede områder (f.eks. sundhed). Det betyder, at rammen for perioden efter 2015 - udover udvalgte hovedmål for hvert mål - på sammenhængende vis skal indeholde krydshenvisninger. Målet for fødevarer sikkerhed, ernæring og bæredygtigt landbrug kan udover at have udvalgte hovedmål henvise til andre mål såsom effektiv anvendelse af vand, jordforringelse, ligestilling mellem kønnene og forvaltning.

4. MULIG SAMLING AF PRIORITEREDE OMRÅDER

Arbejdet inden for EU var indledningsvist fokuseret på at udpege en række prioriterede områder og dertilhørende mål. For at arbejde frem mod et begrænset sæt mål, hvilket er aftalt

inden for EU og i FN-regi, er næste skridt at samle disse prioriterede områder. Det vigtigste kriterium for samling er de stærke indbyrdes forbindelser mellem de prioriterede områder og de relaterede tematiske mål, samtidig med at der tages højde for deres bidrag til fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling. En erkendelse af de mange indbyrdes forbindelser inden for rammen for perioden efter 2015 gør den fælles indsats for at nå konsensus om et begrænset sæt mål mere fleksibel.

Et eksempel på en sådan samling kunne være at kombinere inklusiv bæredygtig vækst med beskæftigelse, biodiversitet og skovbrug med ørkendannelse, herunder jordforringelse og tørke, ligesom bæredygtige byer vil kunne integreres i hele rammen.

5. ET NYT GLOBALT PARTNERSKAB

Et nyt og styrket globalt partnerskab bør være inklusivt og mobilisere tiltag på alle niveauer i alle lande og hos alle interessenter, herunder den private sektor, civilsamfundet, videnskabs- og videninstitutionerne, regeringer og lokale myndigheder. EU bør også i fremtiden være en af drivkræfterne bag denne mobilisering både internt og på verdensplan og har gentagne gange udtrykt sin støtte til et nyt globalt partnerskab.

Vi har for det første brug for en vurdering af, hvilke foranstaltninger, der er vigtigst med hensyn til at drive fremskridtet hen mod de fastsatte mål, og for det andet en drøftelse af, hvordan vi sikrer, at disse vigtige foranstaltninger får den rette opmærksomhed både herhjemme og internationalt. Et gunstigt miljø med sunde og sammenhængende politikker på både nationalt og internationalt niveau er et centralt spørgsmål i den forbindelse.

Et gunstigt politisk miljø

EU vil fortsat arbejde på at sikre udviklingsvenlig politikkoherens (PCD), som tager hensyn til udviklingsmålene for de politikker, der kan påvirke udviklingslandene. Alle partnere i udviklede lande og udviklingslande opfordres til at fremme politisk sammenhæng og, hvis det er hensigtsmæssigt, gennemgå deres politikker for at sikre, at disse er i overensstemmelse med indsatsen for at bekæmpe fattigdom og skabe bæredygtig udvikling, og at de er et vigtigt bidrag til gennemførelsen af den globale ramme.

Som eksempel er EU, udover at være verdens mest åbne marked for udviklingslandenes eksport, med til at fremme ansvarlig, bæredygtig og mere gennemsigtig produktopsøgning, handel med og anvendelse af naturressourcer og råvarer. I juni 2013 vedtog EU lovgivning om gennemsigtighed og ansvarlighed, som kræver, at virksomheder inden for udvindings- og skovbrugssektoren skal offentliggøre betalinger til myndighederne land for land. Denne lovgivning giver EU og udviklingslandene et effektivt værktøj til bekæmpelse af korrupsion, hvilket skal gøre flere indenlandske ressourcer tilgængelige for udviklingen. Derudover er der for nylig fremlagt et forslag om en integreret tilgang til ansvarlig produktopsøgning af mineraler fra konfliktramte områder og højrisikoområder.

Et andet eksempel på PCD er et nyt globalt partnerskab, som skal styrke dialogen og samarbejdet mellem staterne og andre relevante interessenter om at skabe et gunstigt miljø, der øger de fordele, som international migration har for den menneskelige udvikling. Det sker bl.a. via reduktion af omkostningerne ved migration og pengeoverførsler eller bekæmpelse af forskelsbehandling af migranter. EU vil også fremover indgå partnerskaber med udviklingslande med henblik på at maksimere migrationseffekten inden for rammerne af den samlede strategi for migration og mobilitet.

Den rolle, som handel og åbenhed inden for handel indtager i forbindelse med indenlandske politikker og reformer, er central for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling. Værdien af det regelbaserede system, der er etableret under Verdenshandelsorganisationen, bør i den forbindelse bekræftes på ny. EU vil gennem sine initiativer også i fremtiden støtte de fattigste landes markedsintegration. Det sker via målrettede foranstaltninger, f.eks. den generelle toldpræferenceordning, herunder "Alt undtagen våben"-initiativet og den særlige ansporende ordning for bæredygtig udvikling og god regeringsførelse (GSP+), bistand til handel (Aid for Trade) samt bilaterale og regionale handelsaftaler. Vi opfordrer vores partnere - især i udviklede og avancerede udviklede økonomier - til at give told- og kvotefri adgang og markedsadgang til produkter, som stammer fra de mindst udviklede lande. Det globale partnerskab bør anerkende vigtigheden af at sænke barriererne for handel mellem nord-syd og syd-syd og regional handel, som alle er lige relevante for integrationen i en global økonomi. I den forbindelse bør større gennemsigtighed, som er baseret på omfattende statistikker, fremmes.

Videnskab, teknologi og innovation og kapacitetsopbygning bør være væsentlige katalysatorer og drivkræfter for dagsordenen for perioden efter 2015. Politikker, der har til formål at skabe og udbrede viden, er et centralt punkt på dagsordenen. EU støtter i overensstemmelse med visionen for Europa 2020-strategien en integreret og effektiv tilgang til videnskab, teknologi og innovation. EU's rammeprogram for forskning og innovation, Horisont 2020, fremmer på internationalt plan samarbejdet mellem EU og internationale partnere inden for forskning og innovation. Det er vigtigt at øge kapaciteten for videnskab, teknologi og innovation. EU har ved at fjerne handelsbarrierer og via incitamenter, videnskabeligt og teknologisk samarbejde samt kapacitetsopbygning opfordret til udvikling og overførsel af rene og miljømæssigt forsvarlige teknologier. For at undgå overlappning er der rig mulighed for at bygge på eksisterende mekanismer. Udover videnskab, teknologi og innovation er kapacitetsopbygning et område, som er afgørende for at udnytte den eksisterende viden og sikre, at fremskridtene mod målene for perioden efter 2015 er bæredygtige. FN's strategiske plan for teknologistøtte og kapacitetsopbygning (Bali-planen), som blev vedtaget af styrelsesrådet for FN's miljøprogram i 2005, vil indgå som et vigtigt element i de videre drøftelser.

Mobilisering af de nødvendige finansielle ressourcer

Det vil ligeledes være afgørende at mobilisere de finansielle ressourcer. Når de udfordringer, som verden står over for, tages i betragtning, er der behov for at gøre fuld brug af alle tilgængelige ressourcer (inden- og udenlandske, offentlige og private). De nationale regeringer har det primære ansvar for gennem nationale politikker at mobilisere og gøre bedst mulig brug af deres ressourcer. EU er klar til at støtte de lande, der har størst behov for hjælp. EU erkender, at den officielle udviklingsbistand (ODA) i den forbindelse spiller en afgørende rolle, og har bekræftet sin forpligtelse til at nå målet på 0,7 % inden 2015.

I takt med at drøftelserne om finansieringen af en ramme for perioden efter 2015 skrider frem, er der behov for en omfattende og integreret tilgang til finansiering af fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling, hvilket også er beskrevet i meddelelsen fra 2013 og i de respektive konklusioner fra Rådet. Her er følgende elementer altafgørende:

- Mobilisering af hjemlige ressourcer er den vigtigste mekanisme til finansiering af udgifter til politiske mål. Det bør fremover være en prioritet at styrke skattepolitikken og -forvaltningen, bekæmpe ulovlige strømme og korrupsion og forbedre forvaltningen af naturressourcerne.
- International offentlig finansiering vil fortsat være særlig vigtig som supplement til den nationale mobilisering af ressourcer, hvis disse ikke er tilstrækkelige, og som løftestang

for yderligere ressourcer og investeringer, der hvor det er mest passende. ODA's potentiale som katalysator bør udnyttes bedre gennem mekanismer såsom blandet finansiering.

- Den private sektor er stadig den primære drivkraft for inklusiv og bæredygtig vækst. Regeringerne bør gøre fuld brug af de muligheder, som den private sektor tilbyder på nationalt og internationalt plan, herunder gennem den bedst mulige udnyttelse af lovgivningsmæssige og operationelle løftestænger for at øge sektorens bidrag til de offentlige mål.

Drøftelser om finansiering inden for rammerne af et nyt globalt partnerskab bør bygge på resultaterne fra arbejdet i den mellemstatslige ekspertkomité vedrørende finansiering af bæredygtig udvikling i tæt sammenhæng med forberedelserne til tredje internationale konference om udviklingsfinansiering og tage højde for samt være i overensstemmelse med de relaterede processer i andre fora som eksempelvis De Forenede Nationers rammekonvention om klimaforandringer og den internationale handlingsplan for katastrofeforebyggelse for perioden efter 2015 (post-Hyogohandlingsplanen).

De forpligtelser, der blev indgået på det fjerde højniveauforum om bistandseffektivitet, som fandt sted i Busan i 2011, og på det første møde på højt plan i det globale partnerskab om effektivt udviklingssamarbejde i 2014, skal danne grundlag for effektivt udviklingssamarbejde i perioden efter 2015. Busanprincipperne, som også er relevante for ikke-traditionelle donorer, vil føre til mere effektive udviklingsresultater. EU vil fortsat gennemføre sine politikker for at øge virkningen af og effektiviteten ved sit eget udviklingssamarbejde.

Kontrol med fremskridt og ansvarlighed

For at rammen for perioden efter 2015 skal kunne gennemføres med succes, skal der fastsættes stærke ansvarlighedsmekanismer, så fremskridtene kan følges. Gensidigt ansvar på nationalt og internationalt plan skal udgøre kernen i denne mekanisme, herunder kontrol med fremskridtene i forbindelse med målene for perioden efter 2015. Det skal omfatte nationale regeringers bidrag i form af foranstaltninger og finansiering, internationale tiltag og den private sektors bidrag til den nationale indsats for at opnå globale mål.

Ansvarlighed på nationalt niveau og officielle statistikker udarbejdet af de relevante nationale statistikmyndigheder skal udgøre grundlaget for overvågningen af fremskridt. På internationalt niveau vil en regelmæssig gennemgang på højt niveau, herunder inden for rammerne af det politiske forum på højt niveau vedrørende bæredygtig udvikling, være af central betydning. Overlapning af indsatser med andre internationale ansvarlighedsprocesser som f.eks. udviklingsfinansiering bør undgås.

Derudover vil en omfattende årlig kontrol med fremskridtene, som bygger på arbejdet fra Inter-Agency and Expert Group (IAEG) om indikatorer for årtusindudviklingsmålene, være vigtig. Det er afgørende at øge brugen af eksisterende data og sikre, at der indsamles flere og bedre data ved at udnytte nye teknologier og software. Eksisterende mekanismer og strategiplaner, som skal styrke de statistiske kapaciteter såsom OECD Paris 21, Busan-handlingsplanen om statistikker og de nationale strategier for udvikling af statistikker, bør udgøre grundlaget for videre tiltag.

6. NÆSTE SKRIDT

Den tilgang, der er udviklet i denne meddelelse, fastsætter en række elementer, som er relevante for det afsluttende arbejde i FN's åbne arbejdsgruppe vedrørende målene for

bæredygtig udvikling, og som bidrager til arbejdet i ekspertgruppen vedrørende finansiering af bæredygtig udvikling såvel som til drøftelserne om perioden efter 2015 i FN's kommende Generalforsamling i september 2014. Den bygger på Rådets konklusioner fra i fjor og fungerer som grundlag for Rådets videreudvikling af EU's holdning. Den indeholder væsentlige emner, som vil være nyttige på mellemlang sigt under hensyntagen til, at EU's holdning vil skulle udvikles yderligere i lyset af de endelige rapporter fra den åbne arbejdsgruppe og ekspertkomitéen og den sammenfattende rapport fra FN's generalsekretær senere i 2014.

EU og medlemsstaterne er fortsat stærkt engagerede i at spille en aktiv og konstruktiv rolle i drøftelserne om rammen for perioden efter 2015 og vil bidrage til videreudviklingen af de prioriterede områder og spørgsmål i takt med, at rammen bliver defineret yderligere. En alsidig holdning fra EU's side bør danne det nødvendige grundlag for at kunne række ud til og engagere sig i et konstruktivt samarbejde med partnerlande, interessenter og borgere.

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 2.6.2014
COM(2014) 335 final

ANNEX 1

BILAG

til

MEDDELELSE

**FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

ET VÆRDIGT LIV FOR ALLE: FRA VISION TIL FÆLLES HANDLING

Prioriterede områder	Potentielle tematiske mål (med eksempler på de elementer, der er omfattet heraf)					
Fattigdomsbekæmpelse	<p>Udrydde ekstrem fattigdom</p> <p>Kan omfatte ekstrem indkomstfattigdom og flerdimensionel fattigdom</p>	<p>Reducere andelen af mennesker, der er udsat for ekstrem fattigdom, og som lever for under 2 USD om dagen</p> <p>Kan omfatte grænser for "fattigdomsrisiko" og højere fattigdomsgrænser</p>	<p>Reducere andelen af mennesker, som lever under nationale fattigdomsgrænser, herunder mennesker, der tilhører sårbare befolkningsgrupper</p> <p>Kan omfatte absolutte og relative fattigdomsgrænser i henhold til nationalt baserede definitioner af fattigdom</p>	<p>Sænke omkostninger ved pengeoverførsler og omkostninger ved migration, herunder rekrutteringsomkostninger</p> <p>Kan omfatte omkostninger i forbindelse med pengeoverførsler, rekrutteringsomkostninger og finansiel inklusion af migranter og deres familier</p>	<p>Sikre rettigheder til jord, ejendom og andre værdier</p> <p>Kan omfatte ejendomsret til jord, infrastruktur, finansiel inklusion og sæsonbestemt indkomst</p>	<p>Opbygge modstandsdygtighed og nedbringe antallet af døde og mindske økonomiske tab ved katastrofer</p> <p>Kan omfatte risikovurdering og risikostyring ved katastrofer, systemer til tidlig varsling, finansielle mekanismer og rammer for genopretning samt sammenkobling af nødhjælp, rehabilitering og udvikling</p>
Ulighed	<p>Sikre, at de laveste indkomstgrupper drager fordel af væksten i nationalindkomsten på lige fod med de højeste indkomstgrupper</p> <p>Kan omfatte en sammenligning af befolkningsgrupper baseret på kvintilsatsen for indkomster og relativ fattigdom</p>	<p>Sætte en stopper for forskelsbehandling og uligheder i offentlige tjenesteydelser og det økonomiske liv</p> <p>Kan omfatte diskrimination af mennesker pga. køn, etnicitet, seksuel orientering, handicap, nationalitet eller ethvert andet forhold</p>	<p>Styrke og inkludere marginaliserede grupper, herunder etniske minoriteter, migranter og flygtninge</p> <p>Kan omfatte udstrækningen af migranternes og flygtnings adgang til offentlige tjenester, sundhedsvæsen, uddannelse m.m. (sammenlignet med statsborgere) og indikatorer for migranternes og flygtnings integration</p>			

<p>Fødevarer sikkerhed og ernæring, bæredygtigt landbrug</p>	<p>Sikre adgang året rundt til sikre, tilstrækkelige, prisbillige og ernæringsrigtige fødevarer med henblik på at udrydde sult</p> <p><i>Kan omfatte land- og byområder, udsatte sociale grupper og modstandsdygtige fødevarerforsyninger</i></p>	<p>Udnytte fejlnæring, nedsat vækst og afmagring hos børn</p> <p><i>Kan omfatte nedsat vækst, udmagring og fedme hos børn</i></p>	<p>Forbedre landbrugets, fiskeriets og akvakulturens produktivitet på bæredygtig vis</p> <p><i>Kan omfatte produktivitet, vanding, teknologier, små husholdninger, konkurrenceevne, prisvolatilitet, kvinder, bæredygtige landbrugsmetoder, jord, vand, forening, biodiversitet, modstandsdygtighed (bl.a. over for klimaforandringer), afskovning, traditionelle metoder</i></p>	<p>Mindske tab og spild af fødevarer</p> <p><i>Kan omfatte tab efter høst og forarbejdningstab, transport, oplagring, distribution og salg samt spild fra forbrugernes side</i></p>		
<p>Sundhed</p>	<p>Nedbringe børne- og mødredødelighed og sikre universel seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder</p> <p><i>Kan omfatte børne- og mødredødelighed, teenageres fertilitet og adgang til familieplanlægning</i></p>	<p>Nedbringe den overførbare og ikke-overførbare sygdomsbyrde</p> <p><i>Kan omfatte de vigtigste overførbare og ikke-overførbare sygdomme</i></p>	<p>Opnå effektiv, lige og universel dækning af sundhedstjenester af høj kvalitet for alle, også de sårbare befolkningsgrupper såsom handicappede og ældre</p> <p><i>Kan omfatte sundhedsfremmende foranstaltninger, forebyggende tjenester, behandling og rehabilitering samt sundhedspersonalets tilgængelighed og kvalitet</i></p>	<p>Sikre, at ingen tvinges ud i ekstrem fattigdom eller forbliver heri pga. udgifter til sundhedspleje</p> <p><i>Kan omfatte fattigdom, som skyldes brugerbetaling</i></p>		
<p>Uddannelse</p>	<p>Sikre både drenge og pigers adgang til og færdiggørelse af en samlet uddannelsescyklus af høj kvalitet på såvel primært som sekundært niveau</p>	<p>Sikre omfattende og grundlæggende, overførbare og tekniske færdigheder for alle, så de kan deltage fuldt ud i samfundet</p>	<p>Sænke antallet af analfabeter i den voksne befolkning</p>	<p>Fjerne uligheder inden for uddannelse ved at træffe specifikke foranstaltninger for at nå ugunstigt stillede personer og grupper, som risikerer at blive diskrimineret, herunder handicappede, etniske minoriteter og flygtninge</p>	<p>Styrke forbindelsen mellem uddannelse, forskning og innovation og fremme videndannelse og videndeling</p>	

	<p>Kan omfatte udvikling i den tidlige barndom, færdiggørelse af primær og sekundær uddannelse, overgang fra primær til sekundær uddannelse</p>	<p>Kan omfatte læringsresultater, lærernes tilgængelighed og kvalifikationer, overgang fra uddannelse til arbejde, voksnes muligheder for uddannelse og erhvervsuddannelse</p>	<p>Kan omfatte læse- og skrivefærdigheder for voksne og unge, kløften mellem kønnene</p>	<p>Kan omfatte statistisk opdeling hvad angår optagelse, færdiggørelse og læringsresultater efter køn, land/by, velfærdskvintil og geografisk beliggenhed eller efter særlige sårbare grupper på landespecifik basis, såvel som uddannelsesomkostninger</p>	<p>Kan omfatte samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden, innovative studieordninger relateret til grønne, digitale og bæredygtige økonomier og samfund</p>	
<p>Ligestilling mellem mænd og kvinder og styrkelse af kvinders stilling</p>	<p>Afskaffe og forebygge alle former for vold mod kvinder og piger</p> <p>Kan omfatte seksuel vold, børneægteskaber, kvindelig genital lemlæstelse, kvindemord og adgang til domstolene</p>	<p>Afskaffe alle former for diskrimination mod kvinder og piger</p> <p>Kan omfatte adgang til økonomiske muligheder, produktive aktiver og indkomst, lovgivning og rettigheder, fordeling af ansvaret for arbejde og familieliv mellem kvinder og mænd</p>	<p>Øge kvinders repræsentation, deltagelse og lederskab i beslutningsprocessen på alle niveauer og på alle områder</p> <p>Kan omfatte politisk repræsentation, kvinder i lederstillinger og vigtige erhverv såsom retsvæsen, politi og den akademiske verden</p>	<p>Sikre kvinder og piger universel og lige adgang til basale tjenester</p> <p>Kan omfatte adgang til sundhedsvæsen og familieplanlægning, uddannelse, energi, vand og sanitet og andre tjenester, herunder ict og dermed forbundet uddannelse</p>	<p>Udligne og udrydde den kønsbestemte lønforskel i både den offentlige og den private sektor</p> <p>Kan omfatte kvinders lønniveau sammenholdt med mænds, arbejdsmarkedsdeltagelse</p>	
<p>Vand og sanitet</p>	<p>Sikre universel adgang til sikkert drikkevand</p> <p>Kan omfatte land- og bymæssige aspekter, udsatte grupper, offentlige faciliteter såsom hospitaler, skoler og flygtningelejre og kvalitetsparametre</p>	<p>Sikre universel adgang til sanitet og hygiejne</p> <p>Kan omfatte adgang til sanitære faciliteter og indsatser for, at mennesker ikke behøver forrette deres nødtørft i det fri</p>	<p>Forbedre en integreret forvaltning af vandressourcerne</p> <p>Kan omfatte forvaltningsplaner for afvandingsområder, planer for oversvømmelser og tørke, tab i forbindelse med katastrofer, lagerkapacitet og beslutningstagning, hvor interessenterne inddrages</p>	<p>Forbedre effektiv anvendelse af vand i alle vigtige sektorer</p> <p>Kan omfatte afvandingsområder med vandproblemer, bæredygtig vandindvinding, vandproduktivitet i nøglesektorer (landbrug, energi, industri,</p>	<p>Forbedre vandkvaliteten og mindske forureningen</p> <p>Kan omfatte vandstatus, nøglesektorer ansvarlige for vandforurening, kemisk forurening og næringsstofforurening og spildevand</p>	

				husholdninger) og omkostningsdækning		
Bæredygtig energi	<p>Sikre universel adgang til moderne energitjenester</p> <p>Kan omfatte moderne energitjenester og infrastrukturens modstandsdygtighed</p>	<p>Øge den globale forbedring af energieffektiviteten</p> <p>Kan omfatte investeringer i energieffektivitet efter sektor, ny teknologi, politiske og institutionelle rammer, renovering af bygninger, effektive opvarmnings- og kølingssystemer, effektive energiforbrugende produkter</p>	<p>Øge andelen af vedvarende energi i det globale energimiks</p> <p>Kan omfatte andelen af vedvarende energikilder, investeringer efter sektor, nye teknologier, incitament, politiske og institutionelle rammer</p>	<p>Udfase subsidier til miljøskadelige fossile brændstoffer</p> <p>Kan omfatte tærskler, sektorer og regioner, adgang, pris, udfasningsstrategier</p>		
Fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle	<p>Øge antallet og kvaliteten af job og øge bæredygtige og tilstrækkelige indtægtskilder for især unge, ældre, kvinder og grupper, som risikerer forskelsbehandling</p> <p>Kan omfatte uformel beskæftigelse, unge mennesker og piger/kvinder, der ikke er under uddannelse, produktiv beskæftigelse eller erhvervsuddannelse</p>	<p>Øge andelen af produktiv beskæftigelse og værdigt arbejde inden for den samlede beskæftigelse i overensstemmelse med søjlerne i dagsordenen for ordentligt arbejde</p> <p>Kan omfatte lønnet beskæftigelse, uformel beskæftigelse, børnearbejde, tvangsarbejde og grundlæggende arbejdstagerrettigheder</p>	<p>Øge den sociale mindstebeskyttelses dækning og gradvist indføre højere standarder for social sikring</p> <p>Kan omfatte støtte til arbejdsløse, familier med børn og fattige, social sikring og pensioner såvel som instrumenter til risikostyring ved katastrofer</p>	<p>Beskytte rettighederne for migrantarbejdere og fordrevne personer i overensstemmelse med ILO's normer og standarder</p> <p>Kan omfatte ligebehandling og lige adgang til værdigt arbejde for migrantarbejdere og andelen af migranter i formel beskæftigelse sammenlignet med den samlede arbejdsstyrke</p>		
Inklusiv og bæredygtig vækst	<p>Fremme strukturel økonomisk omstilling og et gunstigt miljø for innovation, iværksætteri, erhverv</p>	<p>Sikre adgang til markeder og finansiering samt informations- og kommunikationsteknologier og netværk</p>	<p>Fremme offentlige investeringer i bæredygtig og robust infrastruktur</p>	<p>Fremme sikker, ordentlig og regelmæssig migration gennem øget internationalt samarbejde</p>	<p>Give told- og kvotefri markedsadgang til produkter, der stammer fra de mindst udviklede lande</p>	

	<p>og handel</p> <p><i>Kan omfatte lovgivnings- og skattemæssige reformer, anvendelse af økonomiske, sociale og miljømæssige nationale regnskaber, udvikling af strategier for lavemissionsudvikling, øget produktivitet i mikrovirksomheder og SMV'er i den formelle og uformelle sektor, adgang til andre job end i landbruget for folk i landdistrikterne og forbedring af lokale værdikæder</i></p>	<p><i>Kan omfatte adgang til finansielle tjenester, fysisk infrastruktur, elektronisk kommunikation og internettet gennem udvikling af rimelige, gennemsigtige og gunstige lovgivningsmæssige rammer, og adgang til modstandsdygtige og risikovægtede investeringer samt investeringer i videnskab, teknologi og innovation</i></p>	<p><i>Kan omfatte sektorer (transport, energi, vanding etc.), investeringers omfang og kvalitet, offentlig-private partnerskaber, uopfyldte behov, modstandsdygtighed</i></p>	<p><i>Kan omfatte vedtagelse og gennemførelse af aftaler om arbejdskraftens mobilitet og aftaler om overførsel af pensioner og andre sociale ydelser såvel som indikatorer for fremskridt hvad angår anerkendelse af færdigheder og kvalifikationer</i></p>	<p><i>Kan omfatte told og kvoter efter sektor, import og oprindelsesland</i></p>	
<p>Bæredygtige byer og boligbebyggelser</p>	<p>Forbedre adgangen til sikker og bæredygtig transport, herunder prisbillig offentlig transport</p> <p><i>Kan omfatte transport, støj, vejsikkerhed og tilgængelighed for alle</i></p>	<p>Reducere antallet af slumkvarterer ved at sørge for sikre, prisbillige og robuste boliger og sikring af ejendomsret til jord</p> <p><i>Kan omfatte bæredygtigt byggeri, sikring af ejendomsret til jord</i></p>	<p>Forbedre bæredygtig og tilgængelig planlægning af by- og landarealer og gennemførelsen heraf</p> <p><i>Kan omfatte bæredygtig byplanlægning, integreret risikostyring ved katastrofer, modstandsdygtighed i byerne, klimatilpasning, grønne byområder og forbindelser mellem byer og landdistrikter såvel som tilgængelige bymiljøer</i></p>	<p>Forbedre luftkvaliteten</p> <p><i>Kan omfatte fine partikler og ozon og inden- og udendørs luftforurening</i></p>		
<p>Bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion</p>	<p>Reducere, genbruge og genanvende affald</p>	<p>Forbedre ressourceproduktiviteten</p>	<p>Reducere miljøpåvirkningerne fra forbrug</p>	<p>Sikre forsvarlig forvaltning af kemikalier i hele deres livscyklus</p>	<p>Farlige kemikalier: reducere menneskers udsættelse for disse stoffer og deres</p>	<p>Forbedre virksomhedernes bæredygtighed, produkter og</p>

	<i>Kan omfatte forebyggelse, adgang til indsamlingsordninger, genanvendelse og nedbringelse af affaldsdeponering</i>	<i>Kan omfatte forholdet mellem BNP og råvareforbrug, reduceret kuldioxidintensitet, miljøvenlige teknikker</i>	<i>Kan omfatte miljømæssige fodaftryk, økonomiske instrumenter, eksponering for giftige stoffer, affald</i>	<i>Kan omfatte livscyklustilgange til produkter, registrering og godkendelse af kemikalier, farligt affald, lovgivningsmæssige rammer og håndteringsanlæg</i>	udledning i miljøet <i>Kan omfatte forurenende stoffer i mennesker/fødevarer, miljø og giftige områder</i>	tjenester <i>Kan omfatte virksomheders rapportering af bæredygtighed, bæredygtige offentlige indkøb, certificeret mærkning, investeringer i grønne sektorer</i>
Oceaner og have	Beskytte og genskabe havens tilstand og bevare den havbiologiske mangfoldighed ved at afbøde virkningerne af menneskets aktiviteter <i>Kan omfatte en økosystembaseret tilgang til forvaltning af aktiviteter, forringelse af naturlige levesteder, truede arter, sikring af beskyttede og bæredygtigt forvaltede områder under og uden for nationale jurisdiktioner</i>	Sikre bæredygtigt fiskeri (sunde fiskebestande) <i>Kan omfatte genoprettelse af fiskebestande til et niveau, der kan give maksimalt bæredygtigt udbytte, flådeoverkapacitet, ulovligt, ureguleret og urapporteret fiskeri, bifangster og genudsætninger og anvendelse af økosystembaseret tilgange</i>	Sikre adgang til fiskeri på lokalt, regionalt og globalt niveau for subsistensfiskere og fiskere, der driver ikkeindustrielt fiskeri <i>Kan omfatte fiskere, der driver kystnært ikkeindustrielt fiskeri, kvindelige fiskere og den oprindelige befolkning og deres samfund</i>	Mindske forureningen af havmiljøet og mængden af havaffald, herunder fra landbaserede ressourcer <i>Kan omfatte land- og havbaserede ressourcer, havaffald</i>		
Biodiversitet og skove	Sikre og genetablere økosystemer, der leverer væsentlige ydelser <i>Kan omfatte fredede</i>	Forebygge udryddelsen af kendte truede arter og forbedre bevaringsstatussen <i>Kan omfatte fokus på truede arter, bevaring, krybskytteri</i>	Mindske tab, forringelse og fragmentering af alle naturlige levesteder <i>Kan omfatte beskyttede områder og fragmentering af naturlige levesteder</i>	Mindske afskovning og skovforringelse med udgangspunkt i bæredygtig skovforvaltning <i>Kan omfatte skovforringelse, ændring af</i>	Mindske den ulovlige handel med vilde dyr og planter og den ulovlige handel med træ <i>Kan omfatte</i>	

	områder, genopretning, vigtige arter og økosystemtjenester	og ulovlig handel		skovdække, ulovlig skovhugst, beskyttede områder og bæredygtig skovforvaltning	indskrænkning af efterspørgslen, håndhævelseskapacitet, gennemførelse, organiseret kriminalitet	
Jordforringelse, herunder ørkendannelse og tørke	<p>Bevæge sig mod en jordforringelsesneutral verden</p> <p>Kan omfatte forebyggelse af jordforringelse og genopretning af forringet eller forurennet jord</p>	<p>Beskytte jordbunden</p> <p>Kan omfatte jordbundskvalitet, jorderosion, organisk materiale, bevaring af fertil jord</p>	<p>Forebygge og afbøde tørke</p> <p>Kan omfatte planer for afvandsområder og tørkerisiko, vandeffektivitetsforanstaltninger</p>			
Menneskerettigheder, retsstatsprincippet, god regeringsførelse og effektive institutioner	<p>Sikre fri og universel civilregistrering og forbedre væsentlige statistiske systemer</p> <p>Kan omfatte fødselsregistrering og juridisk identitet</p>	<p>Sikre ytringsfrihed, foreningsfrihed og retten til social dialog, fredelig protest, meningsfuld offentlig deltagelse</p> <p>Kan omfatte deltagelse i politik og beslutningstagning, foreningsfrihed, ytringsfrihed, adgang til offentlige og statslige institutioner og tjenester og social dialog</p>	<p>Sikre gennemsigtighed og garantere offentlighedens ret til adgang til information, offentlige data, uafhængige medier og et åbent internet</p> <p>Kan omfatte adgang til information og offentlige data, mediefrihed og et åbent internet</p>	<p>Vedtage passende retlige rammer, som beskytter menneskerettighederne for de mest udsatte grupper og individer, herunder flygtninge og internt fordrevne</p> <p>Kan omfatte adgang til domstolene og offentlige tjenester, sårbare gruppers ytrings- og informationsfrihed</p>	<p>Sikre vedtagelse og gennemførelse af en passende retlig ramme og nationale politikker til bekæmpelse af korruption</p> <p>Kan omfatte korruption, offentlig finansiel forvaltning og indførelse af ansvarlighedsmekanismer</p>	<p>Sikre, at retsvæsenets institutioner er tilgængelige og uafhængige og respekterer retten til en retfærdig rettergang</p> <p>Kan omfatte beslutningstagning baseret på retsstatsprincippet og uden diskriminering, en forudsigelig og gennemsigtig lovgivningsproces, retshåndhævelse og adgang til domstolene</p>

<p>Fredelige samfund</p>	<p>Nedbringe antallet af voldelige dødsfald og antallet af mennesker, der er udsat for vold</p> <p><i>Kan omfatte manddrab og voldelige dødsfald samt vold mod udsatte grupper</i></p>	<p>Forbedre de politiske og juridiske institutioners og sikkerhedsinstitutionernes kapacitet, professionalisme og ansvarlighed</p> <p><i>Kan omfatte offentlighedens tillid til retssystemet, politiet og sikkerhedsinstitutionerne</i></p>	<p>Mindske de illegale strømme af mindre våben og dødbringende våben</p> <p><i>Kan omfatte overførsel af og handel med våben</i></p>	<p>Nedbringe den internationale organiserede kriminalitet, herunder ulovlige pengestrømme og ulovlig handel med narkotika, mennesker, vilde dyr og planter og naturressourcer</p> <p><i>Kan omfatte organiseret kriminalitet og ulovlig handel med narkotika, råvarer og vilde dyr og planter, bekæmpelse af ulovlige strømme og skatteunddragelse samt inddrivelse af stjålne aktiver</i></p>		
---------------------------------	---	--	---	---	--	--